Küçükbaş hayvanlarda görülen en yaygın hastalıklar ve koruma yöntemleri

Hastalık	Aşı Uygulama ve Zamanı	Koruma Süresi
Septisemi	Yeni doğan kuzu ve oğlaklarda öldürücü ishale karşı doğuma 2 ay kala gebe hayvanlara yapılır.	
Enterotoksemi (Mer'a Hastalığı)	Yeni doğan kuzu ve oğlaklarda ilk hafta yetişkinlerde rasyon (yem) değişimi (kurudan meraya, meradan kuruya) olmadan 1 ay önce, her yaştaki koyuna (gebeliğin son 2,5 ayına kadar olanlar dahil) uygulanır. 21 gün sonra ikinci kez aşı uygulanır ve üçüncü uygulama 6 ay sonra gerçekleştirilir.	1 yıl
Tabak Hastalığı	Hastalık çıkmışsa hemen aşı uygulaması yapılır. Kuzulara (3-5 aylık) ve her yaştaki koyunlara uygulanır. 1 aylık yaştan küçük kuzulara uygulanmaz. Yılda iki kez (6 ayda bir, ilkbahar ve sonbaharda) uygulanır.	6 ay
Ektima	Bölgede hastalık çıkmışsa kuzulara doğumdan hemen sonra (1-2 gün içinde), hastalık çıkmamışsa doğumdan sonraki her yaştaki koyuna doğumu takiben 10 gün içinde uygulanır.	6 ay
Keçi Ciğer Ağrısı	4 haftalık yaşta	
Agalaksi (Sütkesen Hastalığı)	3 aylıktan büyük koyunlara uygulanır. Sağımın son 2 ayı ile gebeliğin ilk 2 ayında yapılır. Gebeliğin son iki ayında yapılmaz.	6 ay
Brusella	Rev 1 Aşısı; 3-8 aylık dişi ve erkek kuzulara göz damlası uygulanır. Rev 1 Ergin aşısı; 8 aylıktan büyük ergin dişi koyunlara göz damlası uygulanır. Ergin olanlara aşımdan 1-2 ay önce veya sağım döneminin bitiminden sonra yapılır. Gebe ve laktasyondaki koyunlara uygulanmaz. 12 Ay ara ile 2 kez uygulanır.	1 yıl
Veba (PPR)	3 aydan büyük hayvanlara uygulanır. Doğuma 2 hafta kala uygulanmaz. Hastalığa bağışıklık kazanmış annelerden ağız sütü ile bağışıklık yavruya geçer yavruyu 3 ay hastalıktan korur. Kuzulara 6 ay ara ile 2, yetişkinlere yılda1 kez uygulanır.	1 yıl
Çiçek	45 günden büyükler ve doğumdan en az iki ay önce tüm yetişkinler yılın her döneminde aşılanabilir.	6 ay
Paratüberküloz	İlkbaharda tüm hayvanlara uygulanır.	
Mavidil	Koç katımından 2 ay önce yapılır. Gebelere yapılmaz. Enfeksiyonun görüldüğü bölgelerde sineklerin çıkmasından en az 1 ay önce aşı uygulaması yapılmalıdır.	
Antrax (Şarbon)	3 aylıktan büyük kuzulara, genellikle ilkbaharda uygulanır. Ayrıca hastalık görülen bölgelerde gebeler hariç tüm küçükbaş hayvanlar aşılanmalıdır.	6-12 ay
Nekrotik hepatit (Bohça-Karahastalık)	Hayvanların meraya çıkışından önce (hastalık çıkış mevsiminden önce) 1-1,5 Ay önce aşı uygulaması yapılır. Gebeliğin son aylarında uygulanmaz.	1 yıl
İç Parazit	İlkbahar (meraya girerken ve çıkarken) ve sonbahar dönemlerinde olmak üzere iki kez yapılır. Ivermectin etken maddeli ilaçlar 1 yıl koruma sağlayabilir.	6-12 ay
Dış Parazit	Yılda 2 kere ilkbahar ve sonbahar dönemlerinde yapılmalıdır. İlaçlar Püskürtme ve banyo şeklinde uygulanır. Ivermectin etken maddeli ilaçlar 1 yıl koruma sağlayabilir.	6-12 ay

Fotoğraflar: Nihan Yenilmez Arpa

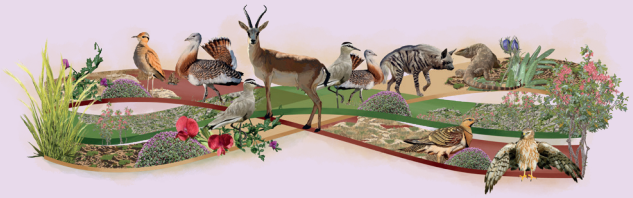

TÜRKİYE'NİN BOZKIR EKOSİSTEMLERİNİN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ PROJESİ
GCP/TUR/061/GFF

Türkiye'nin Bozkır Ekosistemlerinin Korunması
ve Sürdürülebilir Yönetimi Projesi;
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)
ile Tarım ve Orman Bakanlığı (TOB),
Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMPGM),
Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (BÜGEM)
ve Orman Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından
Küresel Çevre Fonu (GEF) finansal desteği ile yürütülmektedir.

Ayrıntılı bilgi için

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
www.fao.org/turkey E-posta: fao-tr@fao.org

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı
www.tarimorman.gov.tr

Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
www.tarim.gov.tr/DKMP

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
www.tarim.gov.tr/BUGEM

Orman Genel Müdürlüğü
www.ogm.gov.tr

Food and Agriculture Organization of the United Nations

TÜRKİYE'NİN BOZKIR EKOSİSTEMLERİNİN KORUNMASI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ PROJESİ
GCP/TUR/061/GFF

BOZKIRDA SAĞLIKLI HAYVANCILIK

Bozkırda sağlıklı hayvancılık

Küçükbaş hayvan yetiştiricilerinin mevsime, yetiştirme amacına, geleneksel alışkanlıklara ve çevresel koşullara bağlı olarak doğru zamanda uygun adımları atabilmeleri için yıl boyu yapacakları faaliyetleri bir takvime bağlaması, sağlıklı ve verimli bir sürü yönetimi için oldukça önemlidir.

Hayvan bakımında, izlenen yaklaşımlar genel olarak aynı olsa da özellikle hayvanların beslenmesi ve sağlık hizmetleri, yöreden yöreye değişiklik gösterebilir. Dolayısıyla her üreticinin kendi koşullarına uygun bir bakım takvimi oluşturması gerekir.

Bozkır Ekosistemlerinin Korunması ve Sürdürülebilir Yönetimi Projesinin uygulama alanı olan Şanlıurfa ilindeki bozkır meralarında küçükbaş hayvan yetiştiricileri için örnek bakım, beslenme ve hayvan sağlığı takvimleri oluşturulmuştur.

Bozkırda küçükbaş hayvan besleme takvimi

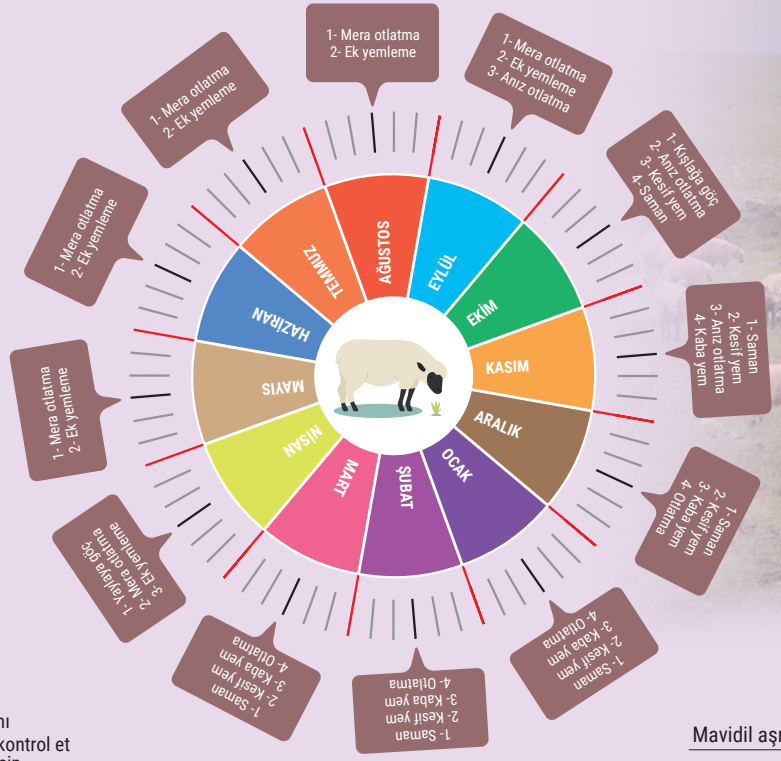

Sağlıklı küçükbaş hayvan bakım takvimi

Yıllık olarak hazırlanan bu takvimler yetiştiricilerin kendi uygulamalarını planlamalarına yardımcı olduğu gibi yıl içinde nereden ve nasıl bir yardım alacağı konusunda da yönlendirici olacaktır. Böylece zamanın ve kaynakların verimli kullanılması da sağlanacaktır.
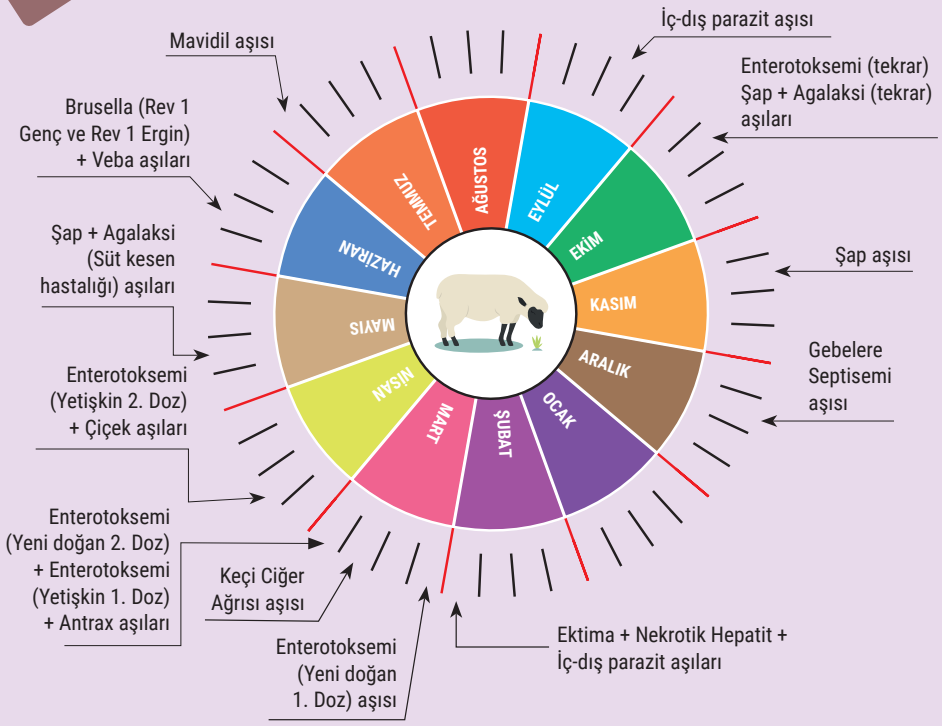
Bozkırda küçükbaş hayvan sağlığı takvimi